

Oponentský posudok

na pedagogickú, publikačnú, vedecko-výskumnú a inú odbornú činnosť

doc. PaedDr. Jarmily Honzíkovej, Ph.D.

Pri vypracovaní posudku na pedagogickú, vedecko-výskumnú a inú odbornú činnosť doc. PaedDr. Jarmily Honzíkovej Ph.D. pre účely vymenovacieho konania som vychádzal z podkladov, ktoré mi boli doručené spolu s menovacím dekrétom za oponenta. Boli to najmä prehľadové materiály o pedagogickej, publikačnej a vedecko-výskumnej činnosti, doplnené životopisom. Okrem toho, pri vypracovaní posudku som vychádzal z osobného poznania uchádzačky pri zabezpečovaní spolupráce medzi Katedrou techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre v čase môjho pôsobenia vo funkcii vedúceho katedry a garanta odboru na PF UKF v Nitre a Katedrou matematiky, fyziky a technickej výchovy ZČU v Plzni, na ktorej doc. PaedDr. J. Honzíková, Ph.D. pedagogicky pôsobí a v súčasnosti vykonáva funkciu vedúcej katedry.

Menovanie za posudzovateľa na vymenovanie doc. PaedDr. J. Honzíkovej za profesora v odbore 1.1.10 Odborová didaktika som prijal a predkladám VR PF UKF v Nitre posudok spracovaný podľa jednotlivých kritériálnych oblastí hodnotenia.

Oblasť pedagogického pôsobenia

Charakteristickým znakom pedagogického pôsobenia doc. Honzíkovej je kontinuita ukončeného vysokoškolského študijného odboru Učiteľstva pre 1. stupeň ZŠ, s jej pôsobením v pedagogickej praxi. Pätnásť ročné pôsobenie na základnej škole vo funkcii učiteľky poskytlo doc. Honzíkovej bohaté skúsenosti a poznatky spojené s požiadavkami na prípravu budúcich učiteľov na výkon učiteľského povolania a pôsobenie v praxi. Dalo jej iste aj množstvo námetov na jej budúcu vedecko-výskumnú prácu a prácu vysokoškolského pedagóga pri príprave učiteľov. Jej osobný a cieľavedomý záujem o neustály odborný a vedomostný rast počas tridsaťsedem ročného pôsobenia vo funkcii učiteľa ZŠ a vysokoškolského pedagóga na fakulte Západočeskej univerzity v Plzni je vyjadrený úspešným vykonaním rigorózneho skúšky – Učiteľstvo pre 1. Stupeň ZŠ, obhájením doktorandskej práce a úspešným habilitovaním sa v odbore Teória vyučovania predmetov všeobecno-vzdelávacej a odbornej povahy v špecializácii: Teória vyučovania na 1. Stupni ZŠ. Je zaujímavé, že všetky tri odborné práce, rigorózna, doktorandská a habilitačná, boli obhájené pred odbornými komisiami troch univerzít: Západočeskou univerzitou v Plzni, Univerzitou Karlovou v Prahe a Univerzitou M. Béla v Banskej Bystrici. Túto skutočnosť považujem za potvrdenie odborných vedomostí a pedagogických schopností doc. Honzíkovej. Zároveň to vyjadruje jej túžbu a úsilie získavať nové poznatky a odhodlanosť svoje názory a myšlienky konfrontovať na rôznych úrovniach odborných komunit a dokázať ich aj obhájiť.

Oceňujem tú skutočnosť, že odborne vo všetkých formách ďalšieho vzdelávania nadväzuje na svoje základné vysokoškolské vzdelania, ktorým bolo Učiteľstvo pre 1. stupeň ZŠ. V tomto odbore sa výskumne predovšetkým zamerala na problematiku tvorivosti a rozvoj praktických zručností žiakov. Špecifiká výučby v tejto vekovej kategórii žiakov, kladú osobitné požiadavky na učiteľa a sú špecifické najmä v prípade, ak je pedagóg orientovaný na výučbu predmetov s technickým zameraním.

Skúsenosti, ktoré doc. Honzíkova nadobudla v praxi pri výkone funkcie učiteľa ZŠ, si ďalej prehĺbovala a rozšírila úspešným absolvovaním odboru Krajčírka pre odevnú konfekciu a prádlo, v ktorom získala výučný list a absolvovaním kurzu vysokoškolskej pedagogiky. Absolvovanie týchto štúdií sa stali vynikajúcou prípravou na jej pôsobenie vo funkcii vysokoškolského pedagóga so zameraním na prednášky a cvičenia z predmetov s technickým zameraním pre budúcich učiteľov 1. stupňa ZŠ, učiteľov materských škôl a študentov celoživotných foriem vzdelávania a pri inovácii a príprave nových študijných programov na PF Západočeskej univerzity v Plzni.

Svoje odborné a pedagogické skúsenosti odovzdávala študentom aj formou vedenia študentov pri riešení tém ich bakalárskych a diplomových záverečných prác a v ostatnom období aj pri vedení doktorandských prác.

Pedagogickú a odbornú erudovanosť doc. Honzíkovej vyjadruje aj jej pôsobenie v doktorandských študijných programov na rôznych univerzitách v Česku a na Slovensku a to nielen vo funkcii vedenia študentov pri riešení ňou navrhnutých dizertačných tém, ale aj pôsobením v skúšobných komisiách a v komisiách pri obhajobách doktorandských, rigorózných a diplomových prác. Úspešné pedagogické pôsobenie doc. Honzíkovej bolo viacnásobne ocenené vedením Západočeskej univerzity v Plzni, Združením slovinských pedagógov, ale aj Katedrou techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre.

Naznačený výpočet pedagogických aktivít doc. J. Honzíkovej svedčí o tom, že v oblasti technického vzdelávania na úrovni 1. stupňa ZŠ jej prináleží popredné miesto medzi pedagógmi pôsobiacimi v oblasti technického vzdelávania ako v Českej republike tak aj v Slovenskej republike.

V oblasti publikačných aktivít

Vedecko-publikačné aktivity doc. Honzíkovej sú podrobne uvedené a kategorizované v materiáloch predložených k začatiu vymenovacieho konania doc. Honzíkovej za profesora v odbore 1.1.10 Odborová didaktika. Po oboznámení sa so súpisom publikácií, podľa jednotlivých kategórií, konštatujem, že počty prác v jednotlivých hodnotených kategóriách spĺňajú kriteriálne požiadavky stanovené VR PF UKF v Nitre.

Za významné publikačné aktivity považujem najmä práce v kategórii vedeckých monografií vydaných v zahraničí (1) a v domácich vydavateľstvách (5).

Všetky práce majú vzťah a priamu súvislosť s technickým vzdelávaním ako celok a tvoria prínos doc. Honzíkovej k rozvoju didaktiky odborných predmetov v oblasti teórie a praktického vyučovania technických predmetov na úrovni ZŠ.

Autorstvom a spoluautorstvom vysokoškolských učebníc vydaných v domácich vydavateľstvách (4), učebných textov (1) a vydaním odborných publikácií v domácich vydavateľstvách (10) prispela autorka k inovácii študijnej literatúry pre technické predmety obsiahnutých v univerzitných študijných programoch a to nielen na Západočeskej univerzite v Plzni, ale aj na ďalších univerzitách v Česku a na Slovensku, ktoré majú akreditované učiteľské študijné programy s technickým zameraním. Zverejnené práce sú svojim obsahom podnetné nielen pre špecifickú učiteľskú verejnosť, ale v mnohom sú podnetné aj pre učiteľov a pedagógov s iným odborným zameraním ako technickým. Niektoré práce plnia významnú úlohu v rámci osvetly.

Z pätnástich prác evidovaných v tejto skupine, v deviatich prácach je jedinou autorkou doc. Honzíková.

Osobitnú skupinu v oblasti publikovaných aktivít doc. Honzíkovej tvoria práce, ktoré boli zverejnené vo vedeckých časopisoch evidovaných v databázach Web of Science a SCOPUS (spolu 5), v ktorých autorka publikuje výsledky svojich výskumov. Tieto práce majú priamu väzbu na autorkin prínos k teoretickému rozvoju a pokroku vednej oblasti, v ktorej sa doc. Honzíková uchádza o priznanie profesúry. Z pohľadu prínosov, pre rozvoj teórie a praxe vedného odboru Odborová didaktika a z pohľadu pôsobenia na domáce prostredie, považujem za dôležité upozorniť na 15 vedeckých prác, ktoré boli publikované v domácich odborných a vedeckých časopisoch. Podobne to platí aj pre skupinu vedeckých prác publikovaných v zahraničných časopisoch v ôsmich európskych krajinách. Týmito prácami doc. Honzíková prispieva k rozšíreniu poznatkov a výsledkov výskumu domácich odborných pracovísk v zahraničí.

Aj v tejto súvislosti považujem za potrebné zdôrazniť, že doc. Honzíková sa systematicky pridrižiava vo svojom výskumnom programe a v publikovaní ňou dosiahnutých výsledkov, problematiky technického vzdelávania na ZŠ, s dôrazom na rozvoj kreativity, psychomotorickej zručnosti žiakov na 1. stupni ZŠ. Pozornosť venuje aj otázkam nadobúdania technickej zručnosti a komunikačných schopností žiakov. Neopomína problematiku štúdia vplyvu techniky na rozvoj osobnosti žiaka a využiteľnosti tém z techniky v medzipredmetových väzbách vo výučbe na ZŠ.

V týchto oblastiach výskumného a pedagogického pôsobenia sa stala známou osobnosťou nielen v Čechách, ale aj na Slovensku a v ďalších krajinách, najmä strednej a východnej Európy.

Istým nedostatkom publikačnej aktivity doc. Honzíkovej je menší podiel prác publikovaných v západoeurópskych alebo svetových odborných časopisoch. Som však presvedčený, že doc. Honzíková, pri sústredení sa na publikovanie výsledkov svojej výskumnej práce a skúseností zo svojej bohatej učiteľskej praxe na zahraničné časopisy, by sa presadila aj v týchto časopisoch. Tento názor je podporený publikovanými príspevkami v časopisoch vydaných v USA, Kanade a v Austrálii.

Okrem týchto prác, v zozname publikačných aktivít sú evidované aj ďalšie odborné práce v rôznych domácich odborných časopisoch a zborníkoch z konferencií v počte 165 jednotiek.

Za zaujímavú a tvorivú činnosť doc. Honzíkovej a to i z pohľadu technického vzdelávania, považujem jej umeleckú tvorivosť v oblasti tvorby návrhov a realizácie darčkových predmetov v podobe náramkov, náhrdelníkov a iných ozdobných doplnkov, z ktorých 6 je chránených ako priemyselný vzor. Je známe, že túto svoju zručnosť neprezentuje a neodovzdáva záujemcom z radov študentov študijných programov iba na Západočeskej univerzite v Plzni, ale formou prednášok a seminárov oboznamuje s týmito špecifickými technikami tvorby bižutérie aj študentov iných univerzitných fakúlt a učiteľov z praxe. Seminára alebo výučba techník umeleckej tvorby sú pre učiteľov, študentov a žiakov ZŠ veľmi obľúbené a sú súčasne aj vhodným prostriedkom na propagáciu samotného technického vzdelávania, ale aj učiteľstva ZŠ. V prácach zameraných na túto problematiku venuje pozornosť najmä problematike práce s materiálmi, polytechnickej výchove a ďalším otázkam z pohľadu didaktiky vzdelávania na 1. stupni ZŠ a v predškolskom veku.

Doc. Honzíková svojimi početnými príspevkami v odborných časopisoch a vystúpeniami na konferenciách, dlhodobo významne prispieva k neformálnemu vzdelávaniu pedagógov v praxi a opäť by som zdôraznil, nielen v Čechách, ale aj na Slovensku.

V oblasti vedecko-výskumnej aktivity

Výsledkom odborných a výskumných aktivít doc. Honzíkovej je prezentovanie viac ako 220 odborných a vedeckých prác. Za významný prínos doc. Honzíkovej pre rozvoj odboru považujem súbor prác zameraných na metodiku vyučovania na 1. stupni ZŠ a v predškolskej príprave, s dôrazom na tvorivé činnosti a rozvoj tvorivého myslenia žiakov. Špecifikum odborných aktivít doc. Honzíkovej je spojené s aplikáciou tvorby darčkových predmetov využívajúcich netradičné materiály a techniky pri ich tvorbe a aplikovaní vo výučbe technicky zameraných tém, ich prezentovaním v učiteľskej komunite, vytváraním priemyselných vzorov, prednáškami a seminármi. Dokladajú to početné práce zamerané na tvorbu týchto predmetov a ich využitie vo výučbe techniky aktivizujúcimi formami výučby.

Tvorivosť je dominantným pojmom, ktorému vo svojej odbornej a výskumnej práci je zo strany uchádzačky venovaná osobitná a stála pozornosť. Pri hodnotení odborného zamerania doc. Honzíkovej cez publikačné, výskumné a iné odborné aktivity nie je možné túto skutočnosť si nevšimnúť, nepostrehnúť. V tejto oblasti doc. Honzíková iste patrí medzi popredné osobnosti učiteľskej komunity.

Prejavom vysokej odbornosti a pripravenosti doc. Honzíkovej úspešne navrhnuť a riešiť výskumné projekty je počet riešených výskumných projektov. Problematika výskumných projektov, v počte 21, na riešení ktorých sa doc. Honzíková podieľala, je výskumne zameraná najmä témy súvisiace s tvorivosťou, rozvojom zručnosti žiakov, na implementáciu moderných trendov v technickom vzdelávaní a na technické vzdelávanie detí v predškolskom veku. Z uvedeného počtu projektov, v troch projektoch je hlavným riešiteľom.

Z pohľadu vymenovacieho konania doc. Honzíkovej pred VR UKF v Nitre je dôležité uviesť, že doc. Honzíková sa aktívne zapojila aj do riešenia projektu v rámci grantovej agentúry SR KEGA (1) a vstúpila v spolupráci s riešiteľským kolektívom UKF do riešenia projektu EÚ

s názvom „Zvyšovanie kvality ďalšieho vzdelávania seniorov na Univerzite tretieho veku pri UKF v Nitre“.

Za významnú odbornú aktivitu a organizátorskú činnosť doc. Honzíkovej, ktorá doposiaľ nebola ešte dostatočne ocenená, považujem jej angažovanosť na príprave a organizačnom zabezpečení Medzinárodnej súťaže diplomových a nediplomových prác z odboru technického vzdelávania – OLYMPIÁDA TECHNIKY Plzeň, ktorá vstúpila do svojho druhého desaťročia. Súťaž sa vyznačuje vysokou odbornou, organizačnou a spoločenskou úrovňou. Súťaž, nielen že sa postupne stala populárnou a obľúbenou medzi študentmi, ale poskytuje priestor na výmenu názor a porovnávanie úrovne pripravenosti študentov učiteľských fakúlt v študijných programov učiteľstva so zameraním na technické predmety na medzinárodnej úrovni. Súťaže sa pravidelne zúčastňujú študenti viacerých univerzitných fakúlt, najmä z krajín strednej Európy.

V oblasti ocenenia odbornou verejnosťou

Z môjho pohľadu, už pri prvé stretnutie s doc. Honzíkovej, vytvára pocit, že sa stretávate s učiteľskou osobnosťou, ktorá sa oddala učiteľskému povolaniu celou svojou osobnosťou a k tomu, aby sa ďalej rozvíjala a získavala nové vedomosti a poznatky podrobuje aj svoje pôsobenie v rámci univerzity, na ktorej pedagogicky pôsobí a spoluprácu s pedagógmi iných univerzít, ktorí sa venujú problematike jej odborného záujmu.

Svojimi výskumnými, odbornými a pedagogickými aktivitami významným spôsobom ovplyvnila odbornosť, prácu a aktivity svojich kolegov a spolupracovníkov na Katedre matematiky, fyziky a technickej výchovy na Pedagogickej fakulte Západočeskej univerzity v Plzni. Jej zásluhou je pracovisko katedry známe v rámci odbornej verejnosti, ako pracovisko, ktoré sa aktívne venuje problematike inovácie obsahu a foriem vzdelávania techniky na ZŠ, inováciám učiteľských študijných programov a rozvoju tvorivých, zážitkových foriem výučby.

Jedným z vyjadrení ocenenia odbornou verejnosťou sú citačné ohlasy na publikované vedecko-výskumné a odborné práce. Prehľad citovaných ohlasov, ktoré sú súčasťou podkladov k vypracovaniu posudku, jednoznačne potvrdzuje, že práce doc. Honzíkovej sú citované pedagógmi všetkých slovenských a českých učiteľských fakúlt. Dokazuje to, že doc. Honzíková svojimi prácami ovplyvňuje postoje a názory pedagógov a vývoj smerovania didaktiky vyučovania technických predmetov na 1. stupni ZŠ a v predškolskom veku v Čechách a na Slovensku.

Považujem za veľkú škodu, že uchádzačka nesústredila svoj záujem a pozornosť aj na širšie prezentovanie výsledkov svojho výskumu a poznatkov v zahraničných časopisoch zameraných na vzdelávanie žiakov na primárnom stupni vzdelávania.

Vyjadrením uznania odbornosti a schopnosti doc. Honzíkovej je aj záujem pedagógov z iných univerzít spolupracovať s ňou na spoločných prezentáciách výsledkov výskumu a odborných poznatkov. Prehľad príspevkov publikovaných v spoluautorstve poukazuje na skutočnosť, že pedagógovia z učiteľských fakúlt Čiech a Slovenska mali a majú trvalý záujem spolupracovať

s doc. Honzíkovej na publikovaní výskumných výsledkov v spoluautorstve, na témy technického vzdelávania.

Významným ocenením odborných a pedagogických schopností doc. Honzíkovej je aj súbor pozvaných prednášok na medzinárodných konferenciách doma a v zahraničí. (9)

Vo vzťahu k vymenovaciemu konaniu na UKF v Nitre považujem za dôležité uviesť, že doc. Honzíková je okrem členstva v redakčných radách časopisov vydávaných v Českej republike aj členom redakčnej rady časopisu vydávaného UPJŠ v Košiciach.

Vzhľadom k tomu, že takmer všetky práce uvedené v prehľade publikačných aktivít doc. Honzíkovej a aj práce, ktorých kópie boli priložené k podkladovým materiálom na vypracovaní posudku, boli podrobené oponentskému posudzovaniu, v posudku na vymenovanie konanie doc. Honzíkovej, venujem hlavnú pozornosť jej prínosom pre rozvoj vednej disciplíny a jej oceneniu a uznaniu odbornou komunitou.

Vzhľadom k preukázaným prínosom doc. Honzíkovej k rozvoju vedného odboru vo vzťahu inovácie technického vzdelávania na ZŠ, rozvoja tvorivých foriem výučby a manuálnych zručností s dôrazom na technické zručnosti a schopnosti detí v predškolskom veku a na 1. stupni ZŠ, navrhujem VR PF UKF v Nitre, aby sa doc. Honzíkova v rámci rozpravy vyjadrila a zaujala stanovisko k týmto oblastiam technického vzdelávania na ZŠ:

- Aká je predstava uchádzačky o tematickom zameraní výučby techniky a formách výučby na jednotlivých stupňoch ZŠ.
- Akú má uchádzačka predstavu o začlenení tém z informatiky a automatizácie do vzdelávania techniky na ZŠ. Ako si predstavuje implementáciu tém z týchto oblastí do tematických celkov výučby techniky ?
- Ako prispieť k zvýšeniu atraktívnosti výučby technických predmetov na ZŠ ?

Záver

Po dôkladnom oboznámení sa s vedecko-pedagogickými aktivitami doc. PaedDr. J. Honzíkovej, Ph.D., konštatujem, že doc. PaedDr. J. Honzíková, Ph.D., spĺňa kritéria stanovené VR PF UKF v Nitre na vymenovanie konanie za profesora v odbore 1.1.10 Odborová didaktika.

Doc. Honzíková spĺňa podmienky odbornej pedagogickej praxe, včítane štvorsemesetrálneho prednáškového pobytu na Katedre techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre. Za významné, v jej pedagogickom pôsobení, považujem jej pätnásť ročnú učiteľskú prax na ZŠ vo funkcii učiteľa a 22 ročnú prax na univerzite vo funkcii odborného asistenta, docenta a vedúceho katedry.

Spĺňa predpísané kritéria v publikačných aktivitách, čo do kvantity a aj podľa klasifikácie odborných skupín. Je známou a uznávanou osobnosťou v odbornej učiteľskej verejnosti v Čechách a aj na Slovensku v odbore, v ktorom sa uchádza o priznanie titulu profesor.

Výsledkami svojej vedecko-pedagogickej práce pozitívne prispela k vývoju vedného odboru – Odborová didaktika. Viaceré jej výsledky výskumu sa vyznačujú pôvodnosťou a prvotnosťou.

Z uvedených dôvodov **odporúčam VR PF UKF v Nitre kladne posúdiť žiadosť doc. PaedDr. Jarmily Honzíkovej, Ph.D., o menovanie za profesora v odbore 1.1.10 Odborová didaktika v zmysle zákona č. 131/2002 o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.**

V Nitre, 5. septembra 2017

Prof. Ing. Tomáš Kozík, DrSc.